

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Valtion viljavarastosta annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Valtion viljavarastosta annettua lakia alentamalla Valtion viljavarastolle asetettua siemenviljan varmuusvarastointivelvoitteen määrää 100 000 tonnista 80 000 tonniin. Lisäksi ehdotetaan, että lakiin otetaan säännös valtion vastuusta Valtion viljavaraston lainasitoumuksista.

Esitys liittyy valtion vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Siemenviljan varmuusvarastointi

Valtion viljavaraston tehtävistä säädetään Valtion viljavarastosta annetun lain (1124/89) 2 §:ssä. Viljavaraston tehtävänä on muun muassa viljan ja siemenviljan varmuusvarastointi kriisitilanteissa ja ulkomaankaupan häiriötilanteissa. Siemenviljan varmuusvarastoa voidaan käyttää myös katovuosina.

Siemenviljan varmuusvaraston suuruus on lain 9 §:n mukaan 100 000 tonnia. Varmuusvarastomäärän suuruutta vahvistettaessa tavoitteena oli, että varastot vastaavat kaupallisen siemenen vuosimyyntiä, joka tuolloin oli keskimäärin 120 000 tonnia. Varmuusvarastojen kasvattaminen on tapahtunut asteittain valtioneuvoston päätösten mukaisesti. Vuoden 1989 lopulla varmuusvarastojen määrä oli 50 000 tonnia. Nykyisen varmuusvaraston suuruus on 80 000 tonnia ja se perustuu valtioneuvoston 5 päivänä huhtikuuta 1990 antamaan päätökseen. Tarkoituksena on ollut, että siemenviljan varmuusvarastot nostetaan lain edellyttämälle 100 000 tonnin tasolle vuonna 1992.

Valtion viljavarasto rahoittaa varmuusvaras-

toissa pidettävien tuotteiden hankinnat lainapääomalla ja valtion tulo- ja menoarviosta korvataan Valtion viljavarastolle vuosittain varmuusvarastojen pääomakustannukset käyvän korkotason mukaan. Lisäksi Valtion viljavarastolle korvataan vuotuiset varmuusvarastojen hoito- ja ylläpitokustannukset.

1.2. Valtion vastuu Valtion viljavaraston lainoista

Valtion viljavaraston toiminnan rahoittamista varten on sen hoidossa valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolinen viljavarastorahasto. Valtion viljavarastolla on valtion uusien liikelaitosten tapaan oma rahatoimi. Valtion viljavarasto on lisäksi lain 7 §:n mukaan oikeutettu ottamaan lainaa sille kuuluvien tehtävien rahoittamiseen. Lainanotto tapahtuu valtioneuvoston luvalla ja sen hyväksymillä ehdoilla eikä lainojen kokonaismäärä saa ylittää kahta miljardia markkaa.

Lain 20 §:n mukaan Valtion viljavarasto kantaa ja vastaa sekä käyttää puhevaltaa sitä koskeissa asioissa. Valtion viljavarasto vastaa lainoistaan ja niistä johtuvista sitoumuksistaan

omistuksessaan olevalla omaisuudella. Valtio on kuitenkin viime kädessä vastuussa valtion laitoksena toimivan Valtion viljavaraston sitoumuksista. Valtion yleinen vastuu on toissijainen ja tulee kysymykseen silloin, kun Valtion viljavarasto ei pystyisi vastaamaan velvoitteistaan.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Siemenviljan varmuusvarastointi

Siemenviljan varmuusvarastojen suuruuteen vaikuttavat viljanviljelyn laajuus, viljelyn varmuus sekä kaupallisen siemenen käytön kehitys. Kolmen viimeisen vuoden aikana kaupallisen siemenen myyntimäärä on laskenut alle 60 000 tonnin. Myyntimäärien väheneminen on johtunut pääosin viljelyalojen supistumisesta, mutta myös viime vuosien hyvät sadot ovat vaikuttaneet myynnin vähenemiseen.

Viljantuotannon supistamistoimien ja kaupallisen siemenen menekin vähenemisen johdosta ehdotetaan, että lain 9 §:ssä Valtion viljavarastolle asetettu siemenviljan varmuusvarastointivelvoite alennetaan 80 000 tonniin.

2.2. Valtion vastuu Valtion viljavaraston lainoista

Valtion viljavarasto ottaa lainaa sekä kotimaisilta että ulkomaisilta rahamarkkinoilta. Erityisesti silloin, kun lainajärjestelyistä neuvotellaan ulkomaisen lainanantajan kanssa, on Valtion viljavaraston pitänyt antaa selvitys oikeudellisesta asemastaan ja valtion vastuusta Valtion viljavaraston sitoumuksista.

Valtion vastuuta koskevassa selvityksessä on nimenomaisen lainkohdan puuttuessa viitattu

hallituksen esitykseen laiksi Valtion viljavarastosta (HE 170/1989 vp), jonka perusteluissa on todettu valtion toissijainen vastuu Valtion viljavaraston sitoumuksista ja muista velvoitteista.

Valtion vastuu Valtion viljavaraston sitoumuksista vaikuttaa merkittävästi Valtion viljavaraston luottokelpoisuuteen rahoitusmarkkinoilla. Luottokelpoisuus vaikuttaa myös lainojen korkotasoon. Valtion viljavaraston rahoituskustannuksiin olennaisesti vaikuttava ja lainajärjestelyissä keskeinen asia on tarkoituksenmukaista mainita laissa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lain 7 §:ään lisätään uusi 2 momentti, jossa säädetään valtion vastuusta Valtion viljavaraston lainasitoumuksista.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen mukainen siemenviljan varmuusvarastovelvoitteen pienentäminen 20 000 tonnilla vähentäisi valtion tulo- ja menoarviosta Valtion viljavarastolle maksettavaa varmuusvarastointikorvausta nykyisellä kustannustasolla laskettuna 8,3 miljoonalla markalla. Tästä pääoman korkokustannuksen osuus on 4,1 miljoonaa markkaa ja hoitokulujen osuus 4,2 miljoonaa markkaa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Valtion viljavarastosta annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Valtion viljavarastosta 15 päivänä joulukuuta 1989 annetun lain (1124/89) 9 §:n 1 momentti ja
lisätään 7 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

7 §

Lainanotto

Valtio vastaa Valtion viljavaraston 1 momentissa tarkoitetuista lainoista joihin Valtion viljavaraston varat eivät riitä.

9 §

Varmuusvarastointimäärät

Maan vilja- ja siemenhuollon sekä nurmikasvien siementen saannin varmistamiseksi Valtion

viljavaraston omistuksessa on oltava varmuusvarasto, jonka suuruus on 400 000 tonnia leipäviljaa, 200 000 tonnia rehuviljaa, 80 000 tonnia siemenviljaa ja 1 200 tonnia nurmikasvien siementä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1992.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Martti Pura*

Laki

Valtion viljavarastosta annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Valtion viljavarastosta 15 päivänä joulukuuta 1989 annetun lain (1124/89) 9 §:n 1 momentti ja
lisätään 7 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Lainanotto

Valtio vastaa Valtion viljavaraston 1 momentissa tarkoitetuista lainoista, joihin Valtion viljavaraston varat eivät riitä.

9 §

Varmuusvarastointimäärät

Maan vilja- ja siemenhuollon sekä nurmikasvien siementen saannin varmistamiseksi Valtion viljavaraston omistuksessa on oltava varmuusvarasto, jonka suuruus on 400 000 tonnia leipäviljaa, 200 000 tonnia rehuviljaa, 100 000 tonnia siemenviljaa ja 1 200 tonnia nurmikasvien siementä.

Maan vilja- ja siemenhuollon sekä nurmikasvien siementen saannin varmistamiseksi Valtion viljavaraston omistuksessa on oltava varmuusvarasto, jonka suuruus on 400 000 tonnia leipäviljaa, 200 000 tonnia rehuviljaa, 80 000 tonnia siemenviljaa ja 1 200 tonnia nurmikasvien siementä.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1992.*